

Artär

Nytt blod i svenskt konstliv

ORGAN FÖR KONSTNÄRSALLIANSEN (KFA)

NR 1 2026

Draperad poesi:

När konsten splittrar

Målning:
Madelene Artby

Läs tidigare nummer av *Artär* online på [Konstnarsalliansen.se!](http://Konstnarsalliansen.se)

Skanna QR-koden:

SÖK MEDLEMSKAP I KONSTNÄRSALLIANSEN!

Som medlem får du: deltaga i samlingsvisningar, erbjudande om rabatt hos gallerier, materialrabatt, drivmedelsrabatt hos Preem, upphovsrättsrådgivning, deklara-tionshandling, Handbok för konstnärer, ett medlemskort som ger dig fri entré eller reducerade avgifter till konst-hallar, museer.

Årsavgift 1000 kr! Betalas till Bg: 5243-2143
Swicha: 123 6147300 www.konstnarsalliansen.se
OBS! Glöm ej företagets namn och adress.

Om oss: Konstnarsalliansen, KFA, är en ideell riksorganisation med nordisk bas som bildades 2002. Vi har vårt säte och kansli i Göteborg. För närvarande organiserar vi ca 300 bild- och formkonstnärer som i sin tur är egna företag. För medlemskapet får man ett antal förmåner som viktiga försäkringar, drivmedelsrabatt, rabatt på konstnärsmaterial, deltaga på föreningens olika utställningsarrangemang m m. Styrelsen och kansli arbetar helt ideellt med verksamheten eftersom det inte finns ekonomiskt utrymme för att anställa eller arvoda personal. Vi arbetar med ett antal hjärtefrågor i syfte att förbättra arbetsmarknaden för konstnärer och samverkar med fem andra konstnärsföreningar i landet. Tidningen *Artär* (utkommer 2-3 ggr år) är ett viktigt språkrör för föreningen. Se vidare vår hemsida för mer information om oss och våra aktiviteter.

- 4 Inledare: "Nu är det dags för nya tag!"
- 5 Debatt: "Bra att slå ihop statens konsttråd med modernä".
- 6-7 "Draperad poes" – ett konststråk som splittrar.
- 8 Domen som skakar om Statens konsttråds upphandlingar.
- 9 Analys: Demokratins dödsdans.
- 10-11 Välkommen till Varberg.
- 12 Basinkomst för konstnärer har provats på Irland – ger tydliga samhällsvinster.
- 13 AI skapar – men hur får man använda det?
- 14 Noterat: Kulturrådet om MU-avtalet: "Pengarna räcker inte till alla".
- 15 God och dåliga råd om upphandling framkom på Samtidskonstdagarna.
- 16 Falsa Banksy och Warhol – stor konstbluff sprängd.
- 17 KO: Inget undantag vid köp av ljusshow i Örebro.
- 18 Risk för bristande transparens i Göteborgs konstupphandlingar.
- 19-20 Medlemmarna: John Keen och Madelene Artby.

Konstnärssalliansen erbjuder sina medlemmar kraftigt rabatterade priser på drivmedel!

Vi på **Preem** utvecklar grönare drivmedel av sådant som andra ser som skräp – restprodukter från skogsindustrin och slaktavfall till exempel. Vi lanserade vår HVO-diesel Preem Evolution Diesel redan 2011.

Nu tar vi ännu ett jättekiv i vår evolution och höjer den förnybara delen till hela 50 procent. Det betyder att varannan mil du kör är helt fossilfri, utan att du behöver byta bil eller betala ett öre mer. Men vi sitter inte nöjda för det, utan fortsätter att utveckla våra drivmedel så att du en dag kan köra varje mil fossilfritt. Vår evolution går vidare.

Läs mer på www.preem.se

Du som ansöker om Företagskort hos Preem via KFA kommer ta del av följande rabatter:

- Diesel 90 öre/liter
- Bensin 55 öre/liter
- E85 55 öre/liter
- Bilkem/tillbehör 10%
- Biltvätt 15%
- Olja 10%

Ovanstående rabatter är baserade på Preems listpris som går att följa på www.preem.se. Kortet innebär inga kostnader i form av fakturakostnader, uppläggnings- eller årsavgifter. Det har inte heller någon bindningstid utan kan sägas upp när som helst. Ansökan sker via ansökningsformulär som finns hos KFA. Runt om i Sverige har vi ca 400 st stationer, både bemannade och automat. Du kan enkelt hitta din närmaste station på vår hemsida.

KONSTNÄRS-ALLIANSEN (KFA)

Tidningen Artär
Partipolitiskt obunden
www.konstnarsalliansen.se

Ansvarig utgivare: Tony Roos.
Redaktion: Tony Roos och Lena Majajenen.
Layout: Christopher Kullenberg Rothvall.
Tryckeri: Lasertryck.se.

Kontakt
Tel: 0737-07 05 55,
E-post: kansli@konstnarsalliansen.se
Adress: Artär, Konstnärssalliansen, KFA, Älvsborgsgatan 11 C, 414 52 GÖTEBORG.

Annonser
Kontakta redaktionen för bokning, prislista och teknisk information.

Prenumeration
För medlemmar ingår tidningen i årsavgiften. Övriga kan prenumerera för 100 kr/år. Bankgiro: 5243-2143. Konstnärssalliansen KFA, www.konstnarsalliansen.se Orgnr: 802434-4767.

Styrelsen 2026:
Ordförande: Tony Roos (Göteborg), bildkonstnär, 0737-07 05 55, tony-roos58@gmail.com.
Vice ordf. Mila Drunecka (Göteborg), bildkonstnär, keramik, 0709-74 36 77, miladrun@gmail.com.
Sekreterare: Eva Otterström (Varberg), bildkonstnär, art@evaotterstrom.se.
Marknad: Lena Majajenen (Borås), bildkonstnär, 0705-08 67 71, lena.majajenenart@gmail.com.
Hanna Roos, (Göteborg), bildkonstnär, 031-13 84 43, hanna@hannaroos.se.
Revsorer: Ingeborg Radler, Jan Ellsinger, båda Göteborg.

Föreningen bildades 2002 och organiserar yrkesverksamma bild- och formkonstnärer och är för närvarande 260 medlemmar.

Föreningen har sitt säte i Göteborg. KFA har bland annat tagit fram

ett nytt förslag till stadligt konstnärsstöd, "Generellt konstnärstillägg". Vi vill att riksdagen avskaffar det nuvarande stipendiesystemet och i stället inför ett generellt konstnärsstöd som är beskattat och pensionsgrundande. Ersättningen utgår till konstnärer med låga inkomster upp till ett visst tak då ersättningen avstannar.

Vid Konstnärssalliansens föbundsstämma den 26 april 2011 beslutades att starta en ungdomssektion med namnet: Yngre bild- och formkonstnärer i Sverige (YBF). Den är öppen för alla unga som satsar på bild, form och animation.

Medlemsavgifter per år:
För år 2026 betalar nya medlemmar 1000 kr (500 kr avdragsgillt som serviceavg). Konstnärer fyllda 66 år betalar 700 kr. Konstnärer från övriga nordiska länder betalar 450 kr/år.

Nu är det dags för nya tag!

Ar 2026 har så smått startat och det finns många utmaningar att ta tag för vår konstnärssorganisation och för våra medlemmar. Det har varit två tuffa år för oss bildkonstnärer men inför detta år ser det ut som vi skulle kunna se ljuset i tunneln och en bättre konjunktur för konstutställningar.

På tal om ekonomi. Telias förra vd, Allison Kirkby, hade en lön på 1.530.000 miljoner kronor i månaden! PostNords vd, Annemarie Gardshol får bara 935.000 kronor per månad. Det helstatliga bolaget Vattenfall och dess vd har en månadslön på, hör å häpna, 1.450.000 miljoner kronor! Det blir 17,4 miljoner kronor i årslön (inte konstigt att elräkningen är så dyr). Det statliga bolaget redovisade ett resultat efter skatt på 5,7 miljarder kr. För helåret 2023 var resultatet hela 10,4 miljarder. Utdelningen till statskassan blir 4 miljarder. Kanske man kunde lägga en del av den summan till kulturbudgeten. Kulturen får i budgeten 0,65% av statens budget, ca 9,3 miljarder kronor.

VAD SKA MAN tycka ... Kulturens andel av statsbudgeten är bara en mindre del som berör konstverksamheten. Sveriges konstföreningar som bland annat samlar rikets konstföreningar, har under flera år nu fördelat utställningsersättning, det så kallade MU-avtalet. Under flera år nu tar pengarna slut innan året ens är slut för att kunna betala de konstnärer som har rätt till utställningsersättning. Detta på grund av att anslaget urholkas. Det är väldigt viktigt att konstnärer - som faktiskt inte får någon annan ersättning från utställningsverksamhet, som är gratis att se på - erhåller ersättningen som de har rätt till. Därför måste ju anslaget till detta skrivas upp så att pengarna räcker hela året. Konstnärssalliansen har påtalat detta till ledamöter i Kulturutskottet och till Regeringskansliet. Vi får fortsätta följa denna utveckling för att se om våra krav hörsammas.

KULTURMINISTER PARISIA LILJESTRAND backade på förslaget att slå ihop myndigheterna Konstnärsnämnden och Staten kulturråd. Detta efter, vad

KFA förstår, skarp kritik från Konstnärernas riksförbund och KLYS-sammanslutningen. Konstnärssalliansen såg positivt på förslaget från regeringen och detta meddelades i vårt yttrande. Konstigt nog var ju Kulturrådet själva positiva till regeringens förslag att slå ihop myndigheterna? Kulturrådet framhåller i sitt yttrande bland annat:

”De positiva konsekvenserna av en sammanslagning handlar både om att verksamhetens kvalitet kan stärkas ytterligare och att summan av Kulturrådets och Konstnärsnämndens nuvarande administrativa kostnader kan minska till förmån för kärnverksamheten. Myndigheten vill särskilt uppmärksamma att en sammanslagning kan bidra till:

- Att förutsättningarna att möta konstnärers och kulturverksamheters behov stärks.
- Att förutsättningarna att genomföra den kulturpolitik som riksdagen och regeringen har beslutat om stärks.
- En mer robust och effektiv organisation.

KULTURRÅDET BEDÖMER ÄVEN att en sammanslagning efter en övergångsperiod leder till en mer robust organisation med en lägre sårbarhet och högre säkerhet. Det handlar till exempel om myndighetens it-infrastruktur, som skulle kunna stärkas med organisationsförändringen, och en förstärkt möjlighet att arbeta med informationssäkerhet. Inom en större organisation finns bättre möjligheter att utveckla och stärka lösningar såsom säkerhetsprotokoll, brandväggar och intrångsdetekteringssystem. Generellt bedöms kapaciteten för att övervaka och hantera it-säkerhetsincidenter förbättras inom en större organisation. Detta nämns som en viktig grundförutsättning för att kunna bedriva en verksamhet och motverka attacker mot it-system som är viktiga för att verksamheten ska kunna genomföras. ■

Tony Roos
Ordförande KFA

Bra att slå ihop statens konstråd med moderna

På självaste julafton publicerar Expressen ett debattinlägg från ordförande i KRO, Sara Edström, som framför kritik mot att regeringen vill slå ihop myndigheterna Konstrådet, Moderna museet och ARKdes. Konstnärssalliansen (KFA) ser dock positivt på förslaget. Det behövs en genomlysning och modernisering av dessa myndigheter, speciellt vad gäller Statens konstråd.

Enligt KFA:s förslag så skall myndigheternas förordningar skrivas om och uppdateras så att de följer lagar och EU-direktiven. Sara Edström skriver att "institutionerna har starka varumärken och mycket gott rykte i branschen såväl som hos allmänheten". Visserligen är Moderna ett populärt besöksmål i Stockholm även för turister. Men att Konstrådet har ett gott rykte både i branschen och hos allmänheten, är en sanning med modifikation. KFA har fått ägna stor del av de senaste femton åren att få Konstrådet att börja upphandla sina konsulter och sina konstgestaltungsopdrag och följa LOU-lagen. Och detta har inte varit en lätt sak. Stort motstånd från Konstrådet som anlitar en kostsam advokatbyrå i Stockholm - Hannes Snellman - och betalar dem hundratusentals kronor i arvoden! Vi har fått strida i förvaltningsdomstolarna och även till Högsta förvaltningsdomstolen för att få Konstrådet att följa lagstiftningen. Konstrådet har under lång tid varit en "stängd" institution för flertal av de yrkesutövande konstnärerna i Sverige och arbetstagarrepresentanter har mycket lite att säga till om vad gäller valet av konstinköp.

Ett exempel. Statens konstråd ingick 29 juli 2018 ett avtal angående platsspecifik byggnadsanknuten konst till Studenthuset vid Linköpings universitet utan föregående annonsering enligt 19 kap. 9 § LOU. Det saknades förutsättningar att ingå avtal utan sådan annonsering. Avtalet var

därmed en otillåten direktupphandling. I förvaltningsrättens avgörande den 22 maj 2019 biföll förvaltningsrätten ansökan och förklarade avtalet ogiltigt, Statens konstråd överklagade domen till Kammarrätten i Stockholm som genom ett beslut den 25 juni 2019 valde att inte bevilja prövningstillstånd.

Kammarrättens beslut överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). Förvaltningsrättens avgörande vann laga kraft den 5 september 2019 när HFD beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Konkurrensverket fattade beslut om upphandlingsböter på 105 000 kronor för Statens konstråd.

Under utredningens gång har framkommit att Statens konstråd inte efterlevt domen. Denna bakgrund ansåg Konkurrensverket att en upphandlingsskadeavgift om 105 000 kronor är en avskräckande och proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen.

Det finns fler exempel. Regeringen har i förarbetena till LOU angående ogiltighet uttalat att det är en högst otillfredsställande situation att en upphandlande myndighet väljer att inte följa ett avgörande från domstol. ■

Tony Roos
Förbundsordförande Konstnärssalliansen

”Draperad poesi” – ett konststråk som splittrar

Draperad poesi” heter konststråket i Paradisparken i Borlänge. Hittills har det kostat skattebetalarna närmare två miljoner, detta 2021.

I parken, som skiljer utanförskapsområdet Tjärna Ängar och det mer välbeställda området Paradiset i Borlänge, finns ett nytt konststråk som har väckt mycket känslor. Kostnaden har varit närmare två miljoner. Tidningen Bulletin avslöjade att det fortsätter att kosta kommunen pengar. Detta i en stad med stora problem med segregation, trångboddhet, arbetslöshet och nyligen nedlagt pappersbruk.

Den här typen av konstkonflikter är tyvärr vanlig och extra känslig när det handlar om bostadsområden. Oftast är det den anlitate konstkonsulten som gör det slutliga urvalet vad det blir för konstgestaltning på plats, detta utan att brukare och anställda själva får välja konstverket. Av denna historien borde kommuner, myndigheter dra slutsatsen att man måste ge arbetstagarrepresentanter och brukare inflytande över den offentliga konsten och att de känner att de kan påverka slutresultatet.

Skapat stor debatt

I mars 2021 avtäcktes ett stråk av offentlig konst i Borlänge. Det heter ”Draperad poesi” och ligger precis på gränsen mellan miljonprogramsområdet Tjärna Ängar och det mer välbeställda villaområdet Paradiset. Konstverket, av konstnären Roland Persson, har väckt mycket reaktioner, både för att det anses ha kostat mycket pengar och för att alla inte är överens om huruvida det förskönar eller förfular området.

Bulletins redaktion blev nyfikna på konstverket och åkte dit för att se det på plats. Konststråket består av tretton gjutna metallskulpturer som föreställer trasmat-

FOTO: HENRIK SJÖGREN

tor, kuddar och filtar som är kastade eller virade kring stoder med poetiska texter, vilka är delvis skymda av textilierna. Själva ”grand finale” på stråket är den så kallade ”Bläckfisken”.

Anmäلت som nedskräpning

Det Moderata oppositionspolitikern Stefan Nätz har enligt SR sagt att han föll i gråt när han fick se konstverket och har också anmält det för nedskräpning.

Föreningen Skattebetalarna har i en granskning visat att kostnaderna för konstverket har uppgått till 1,7 miljoner kronor, varav Borlänge kommun har stått för en dryg miljon. Myndigheten Boverket har stått för resten. Men kostnaderna för skattebetalarna är större än så, då ytterligare ekonomiskt stöd har kommit från Statens konstråd i form av en ”processledare” under två år samt pengar för anlitage av konstkonsulter.

Lars-Olov Bergsten röjer för att ge plats åt stolparna som ska byggas och som ska

bära en ljusrigg. Konstverket ska kunna beskådas även i mörker.

- Jag trodde det här var något skydd som låg över så att inte barnen skulle göra sig illa. Jag trodde de hade lånat mattor från balkongerna där borta, säger han och pekar mot Tjärna Ängar.

Han berättar att han har fått i uppdrag av det kommunala bolaget Borlänge Energi att sätta upp stolpar runt konstverket, dra wirrar mellan dem och sedan sätta upp belysning uppifrån.

”Blir förbannad”

Han häpnar när han får berättat för sig att det har kostat minst 1,7 miljoner kronor av skattebetalarnas pengar.

- Jag blir förbannad när man satsar så mycket pengar på offentlig konst. Jag tänker på alla som behövs inom vården just nu. Själv går jag och väntar på en bräckoperation och får höra att det är femtusen till som går och väntar.

Han berättar även om den segregering

Helheten är svår att bli klok på

Konstverket "Draperad poesi" i Paradisparken i Borlänge har väckt starka reaktioner efter att Slöseriombudsmannen delat bilder på verken i sociala medier.

Konstverket "Draperad poesi" består av 13 olika verk längs ett stråk i Paradisparken i Borlänge. Slöseriombudsmannen delade vidare bilder på verken på sociala medier, vilket väckte stora reaktioner då de ser ut som lump eller skräp. Dessa konstverk har kostat skattebetalarna 1,7 miljoner kronor. Kommunen stått för en dryg miljon och resten kommer från myndigheten Boverket. Stöd för genomförandet har kommit från Statens konstråd, i form av en "processledare" under 2 år samt pengar för anlåtande av konstkonserter.

Det finns en tendens hos kommunpolitiker idag att vilja vara moderna, så att de lägger skattepengar på provocerande konst som snarare förfular miljön än gör den bättre. Ansvariga politiker borde istället tänka på vad skattebetalarna vill få ut av sina pengar. De allra flesta förväntar sig en trevlig miljö att vistas i och en ansvarsfull hantering med skattemedel.

I en ledartext i Dalarnas tidningar omnämner Max Eskilsson SlösO:s granskning och ifrågasätter utformningen av hela parken. Han undrar om det istället för en spretig påkostad park kanske skulle räcka med att det vore en lagom bra park:

Paradisparken ska tydligen erbjuda allt. Lugn natur å ena sidan, aktiviteter som till sin natur innebär höga ljud å andra sidan. Sociala och sportsliga aktiviteter. Tankeväckande konstrunder. Helheten är svår att bli klok på - samtidigt som pengar och ivriga idéer tycks ha florerat flitigt. En ny park får visst inte bara vara en lagom bra park.

som präglar området. Det är endast en cykelbana som skiljer de två områdena åt.

- Just här går gränsen mellan lyx och katastrof. Min faster bor där inne i Paradiset. Men där inne i Tjärna Ängar är det misär, säger han.

Under tiden vi är där, cirka 30 minuter, passerar flera människor. Huvudsakligen kvinnor varav de flesta har hijab. Jag försöker få tala med någon av dem men de flesta skakar på huvudet och vill vidare. Ingen av dem verkar kunna svenska.

Kommunalrådet vill inte prata

Jan Bohman (S) är kommunstyrelsens ordförande i Borlänge. Jag försöker under dagen få kontakt med honom, men via växel får jag reda på att han är på fullmäktigemöte.

En som däremot gärna pratar är Moderaternas gruppleddare i Borlänge - Ulrik Bergman.

- Vad Borlänge, och framförallt Tjärna Ängar, behöver är jobb, inte slöseri med

offentliga resurser. Nu har vi nyligen förlorat ytterligare en stor arbetsgivare när pappersbruket lägger ner, säger han.

Bulletin sökte även upp konstnären Roland Persson för att höra vad han vill säga med sin konst. Han svarar i ett mejl att debatten inte längre handlar om hans konst och att Bulletin bör tala med Borlänge kommuns kommunalråd istället.

Men han hänvisar också till ett brev han har skrivit om tillblivelsen av konstverket, vilket också har blivit publicerat i Borlänge Tidning med anledning av den debatt det har gett upphov till.

På vägen hem från reportaget passerar jag den lekpark som enligt Borlängepolitikern Ulrik Bergman har kostat 30 miljoner kronor. Ingen var där denna vårdag i maj - som visserligen var lite kall och blåsig.

Henrik Sjögren
henrik@bulletin.nu

Per Lindgren
SlösO, Skattebetalarnas förening

Domen som skakar om Statens konstråds upphandlingar

En dom i Sockholms förvaltningsrätt kan få konsekvenser för hur konst upphandlas och väcker samtidigt frågor om Statens konstråds prioriteringar och respekt för lagakraftvunna domar.

Undertecknad, tillika ordförande i Konstnärssalliansen, vill här redogöra för en intressant dom i Sockholms förvaltningsrätt från i våras. Det är myndigheten Statens konstråd som är aktuell med en direktupphandling, Park central i Göteborg, där utförandekostnaden budgeterades till 3,5 miljoner kronor och där det sedan tecknades avtal med konstnären Berenice Hernandez den 9 december 2022. Upphandlingen har sedan överklagats till Förvaltningsrätten och där yrkat på ogiltigt avtal och att upphandlingen ska göras om. Rätten beslutade att förklara avtalet ogiltigt den 13 april 2023.

Det är första domen för upphandling av konst sedan upphandlingslagen ändrades den 1 februari 2022. Domen avser en upphandling som Statens konstråd gjort utan att annonsera den, där gestaltningen skulle integreras i en tegelfasad.

Konstrådet anser att det är en konstnärlig tjänst. En upphandling av en konstnärlig tjänst behöver inte annonseras upp till ett värde av 7,7 Mkr. Förvaltningsrätten menade att eftersom slutresultatet är ett fysiskt konstverk är det inte en tjänst utan en vara, och då ska upphandlingen annonseras om budgeten är 700 tkr eller mer.

Konstverk är varor sedan 1968

Redan 1968 slog EU-domstolen fast att konstverk är varor och det torde gälla för de flesta konst och utsmyckningsprojekt där verket är huvudsaken. Senare har EU-domstolen även slagit fast att när någon skapar något (typ ett verk) ska båda dessa delar slås ihop och skapandet underordnas det som skapats (verket) och det ska klassificeras som varukontrakt.

Domen är intressant då den tydligt säger att om konstnären gör ett fysiskt verk är det en vara som köps, inte en tjänst. En tjänst torde det vara om konstnären enbart gör ritningar och andra underlag som tredje part tillverkar och som köps upp separat.

Sedan flera år tillbaka har Konstrådet anlitat en extern advokatbyrå, Hannes Snellman i Stockholm, för att försvara Konstrådets inställning. Myndighetens kostnad för denna advokatbyrå torde uppgå till en miljon kronor vid det här laget, frågan är hur konstrådet budgeterar detta - och om medel då tas från konstanslaget?

Använd tiden bättre

Borde inte Konstråd framledes använda sin tid och sin budget för att köpa konst istället för att driva dyrbara rättsprocesser som är emot lagens grundläggande intention avseende transparens och offentlighet.

En statlig myndighet är en serviceinrättning som ska tjäna samhället, i detta fall konstnärerna och medborgarna. Det är svårt att se att någon av dessa parter har nytta av att betala advokatbyråer och uppta tid i våra överbelastade domstolar.

2017 genomförde Konstrådet en direk-

tupphandling för Linköpings Universitet. Syftet var att köpa in en textil ridå till en totalkostnad av 114000 kronor. Avtalet överklagades och Förvaltningsrätten beslutade att avtalet är ogiltigt. Konstrådet överklagade till Kammarrätten men de beviljade inget prövningstillstånd. Konstrådet fortsatte till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) som i sin tur beslutade att inte ta upp målet. Förvaltningsrättens dom fastslogs. Trots detta genomförde Konstrådet avtalet med den utvalda konstnären om en beställning av ridå. Detta kallas ofta för domstolstrots.

Kraftiga böter

Konkurrensverket fick information om att Konstrådet inte följde lagakraftvunnen dom och valde att genomföra ett tillsynsärende om upphandlingsskadeavgift. Konkurrensverket yrkade på böter om 105 000 kronor för den otillåtna direktupphandlingen. Att Konstrådet inte har efterlevt ogiltighetsdomen är en försvarande omständighet, enligt Konkurrensverket. Det hela riskerar att urholka upphandlingsreglerna, och för domstolarnas beslut.

Tony Roos
ordf.

Demokratis dödssdans

**Vem leder dansen? Hör och häpna!
Sveriges konstmyndigheter!**

Som ni alla vet kan vi i demokratisk ordning välja ett parti som antingen vill sänka skatterna eller höja dem. Partierna ger besked i sina program! I programmen ingår också hur man vill satsa skattepengar! Utmärkt!

Men så har vi sorgebarnet kulturen! Åtminstone på bildsodan! I partiernas kulturprogram nämns inte ett ORD om på vilken smak man står för! Omöjligt förstås för att ta ställning till en smakinriktning. Vi kan alltså inte ha en representant i riksdagen som går våra estetiska ärenden. Representativ demokrati uteslutet!

Gör våra estetiska myndigheter opinionsundersökningar för att orientera sig om allmänhetens smakbehov? Nej! Och enligt kulturutskottets ordförande Mats Berglund finns inget intresse för opinionsundersökningar!

Hur gör de då?

Nå, ger partierna i sina program upplysning om hur de tänker välja ut offentlig konst? Nej, inte ett ord. Hur bär då myndigheterna sig åt för att välja konst på offentliga platser?

Jo, politiker väljer konsulter, huvudsakligen från KRO som åtar sig jobbet att välja konst åt oss! De utgår då från sin egen personliga smak utan förankring hos allmänheten. Hur kan denna diktatur försvaras? Valet läggs alltså till konstnärer med egna, privata säljintressen. De är jäviga! Också riksrevisionen och riksdagens utredningstjänst har alarmerat om laglöshet men inga åtgärder, riksdagen har ingen polisbefogenhet. Alltså ringer alarmklockorna förgäves! Men helt OK enligt konstmyndigheter.

Vi får alltså konst på våra gator och torg som till 100% saknar demokratisk förankring. Konsulterna har ingen aning om allmänhetens behov och vill inte undersöka, man vet utan undersökning!

Det intressanta är att vi har en mångtusenårig religion som också fastställt att man förstår allmänhetens behov utan undersökning! Guden har manat missionärer att frälsa världens alla folk till den rätta tron, västerlandets tro! Guden sa aldrig, undersök om främmande folk är intresserade av ett byte. Med svärd och bakterier utrotades de indianska kulturerna till 90 procent! Påve Franciskus har nu bett om ursäkt som också Kevin Rudd, tidigare statsminister i Australien. Också vår egen tidigare ärkebiskop har bett samerna om ursäkt. Men konstmyndigheter har inte bett allmänheten om ursäkt för sin bärsärkagång. Ska vi val strejka vid nästa val.

Hur kan människor välja idioter?

DET ÄR EN FLÄCK, EN SKAM PÅ SVERIGES BANE'R ATT MEDBORGARRÄTT STRYPS AV "EXPERTER" ... som inte har en aning om vad de är satta att bevaka. Också den grekiske filosofen ARISTOTELES sa för årtusenden sedan att "Hur kommer det sig att människorna väljer idiotier att sköta sina politiska intressen?"

Är det fortfarande frälsningspsykoson som styr valen av offentlig konst? Öhrströms Sergeltorgpelare, Willy Gordons "Möte", Wallenbergmonumentet valdes av ljusskygga experter. När ska svenska folket slå näven i bordet? ■

Tomas Alberg
Skulptör, Stockholm

Välkommen till Varberg

En fyra meter hög bronsskulptur av Joakim Ojanen välkomnar resenärer till Varberg. Inspirerad av havets horisont och solnedgångens färger, blir verket en ny mötesplats på Södra stationstorget.

När resenärer kliver av tåget i Varberg under de kommande åren kommer de att mötas av något mer än bara perronger, spår och rörelse. På Södra stationstorget finns en fyra meter hög bronsskulptur som ska fungera som ett konstnärligt landmärke, en visuell hälsning och en stillsam motvikt till vardagens tempo. Bakom verket står konstnären Joakim Ojanen som tilldelats uppdraget att gestalta den offentliga konsten på torget genom sitt verk Horisonten - sol i horisonten.

Uppdraget är en del av den konstnärliga gestaltningen av Varbergs nya stationsområde och genomförs av Statens konstråd i samverkan med Trafikverket och Varbergs kommun. Satsningen är ett tydligt exempel på hur offentlig konst integreras redan från början i stora infrastrukturprojekt, med ambitionen att skapa miljöer som är mer än bara funktionella.

Solnedgången vid havet

Joakim Ojanens konstnärliga idé tar sin utgångspunkt i en stark och välbekant upplevelse för många Varbergsbor: solnedgången vid havet. Det är ögonblicket när himlen långsamt skiftar färg, när blå toner övergår i rosa, orange och varma nyanser, och när solen sakta sjunker ner i horisonten. En stund av stillhet, reflektion och skönhet - ofta i kontrast till stadens och vardagens rörelse.

- Jag vill med mitt verk ta med denna känsla från havets horisont in i staden och till Södra stationstorget vid tågstationen. Jag har skapat en scen där en figur sträcker sig mot himlen för att ta emot en sol som är på väg ner. Varsamt placerar hen solnedgången bakom sig, där den sakta får sjunka ner i horisonten, säger Joakim Ojanen.

Skulpturen föreställer en figur, ett återkommande motiv i Ojanens konstnärskap. Figuren är varken tydligt manlig eller kvinnlig, utan bär på en öppenhet som gör det möjligt för många att identifiera sig med den. Gestalten står i rörelse, med armarna riktade uppåt, som om den försöker fånga eller ta emot solen innan den försvinner bakom horisonten.

Solar som plockats ner från himlen

Mot stationshuset har flera klot i högpolerad brons placerats. Dessa klot symboliserar solar - som om de plockats ner från himlen och placerats i stadens rum. Tillsammans med huvudfiguren bildar de en scen som knyter samman det kosmiska med det mänskliga, naturen med arkitekturen och resan med ankomsten.

Färgskalan i skulpturen är hämtad direkt från himlens skiftningar vid solnedgång. Från djupare blå toner till mjuka rosa nyanser speglar färgerna de övergångar som sker när dagen blir kväll. Både figuren och de polerade solkloten kan komma att belysas under dygnets mörka timmar, vilket ger verket en ny dimension kvälls- och natttid.

Resultatet blir ett konstverk som förändras beroende på ljus, väder och tid på dygnet - precis som horisonten vid havet.

Stationstorget är en plats präglad av rörelse. Här passerar

pendlare, resenärer, turister och Varbergsbor i olika riktningar, ofta med blicken fäst vid nästa tåg, nästa möte eller nästa destination. Ambitionen med konstverket är att skapa ett ögonblick av paus i detta flöde - en plats där man kan stanna upp, om så bara för några sekunder.

- Det känns så bra att det blir just Joakim Ojanens skulptur. Den är en fantastisk hyllning till naturen, människorna och Varberg. Vi tror att det blir en fin mötesplats att stanna upp vid, mitt i rushen och flödet av resenärer och pendlare, säger Mariella Sivertstrand, avdelningschef på kultur- och fritidsförvaltningen i Varbergs kommun.

Konstverket är tänkt att fungera både som ett landmärke och som en inbjudan till reflektion - något som förankrar platsen i Varbergs identitet som kuststad, samtidigt som det blickar utåt mot världen.

Offentlig konst i infrastruktur

Satsningen på konst i Varbergs nya stationsområde är ett samarbetsprojekt mellan Statens konstråd, Trafikverket, Jernhusen och Varbergs kommun, där Trafikverket är beställare. Att avsätta medel för konst redan i planeringsstadiet är en etablerad metod i Trafikverkets större infrastrukturprojekt.

- Vi avsatte pengar för konst redan vid projektets start, vilket är vanligt att Trafikverket gör i sina stora infrastrukturprojekt eftersom konsten är en viktig del av samhället. Jag är glad att en konstnär nu är vald till det framtida stationstorget, och vi har i denna process haft ett fint samarbete med kommunen och Statens konstråd, säger Johan Hjertström, projektchef på Trafikverket.

En del av platsens helhet

Tanken är att konsten inte ska ses som ett tillägg i efterhand, utan som en integrerad del av platsens helhet - lika självklara som spårdragning, byggnader och gångstråk.

Enligt Statens konstråd uppgår den totala budgeten för konstprojektet på Södra stationstorget till 2 miljoner kronor, vilket inkluderar både produktion och anläggningskostnader. Ett annat konstprojekt i stationsområdet, Västra trågväggen, har en uppskattad budget på 5,5 miljoner kronor.

Det faktiska slututfallet hanteras av Trafikverket som beställare.

Första mötet med Varberg

När Horisonten - sol i horisonten stod färdig blev den en del av många människors första möte med Varberg. För vissa blir den en snabb blick i förbifarten, för andra en återkommande följeslagare i vardagens pendling. För några kanske den blir en påminnelse om havet, om ljuset och om behovet av att ibland stanna upp och lyfta blicken.

I mötet mellan brons, färg, ljus och rörelse växer en ny berättelse fram - om Varberg som plats, om resandet och om människans relation till horisonten. ■

Red.

Basinkomst för konstnärer har provats på Irland – ger tydliga samhällsvinster

Irlands pilotprojekt med basinkomst för konstnärer visar tydliga samhällsvinster och har nu förlängts till februari 2026 för att ge regeringen underlag för beslut om stödets framtid.

Pilotprojektet för basinkomst för konsten, som initierats av den irländska regeringen, har pågått sedan 2022. Den 10 september 2025 hölls ett större intresseforum med cirka 250 konstnärer och representanter för konstsektorn, och flera andra samrådsprocesser pågår parallellt.

Det offentliga samrådet om projektet, som öppnades i augusti 2025, resulterade i över 17 000 inkomna svar, vilket vittnar om ett mycket stort engagemang inom sektorn.

Har fått förlängning

I regeringsprogrammet åtar sig den irländska regeringen att utvärdera pilotprojektet Basinkomst för konsten, som betraktas som ett generellt stöd, i syfte att maximera dess långsiktiga effekt. Regeringen har nyligen beslutat att förlänga pilotprojektet med sex månader för att möjliggöra ytterligare analys av insamlade data. Projektet kommer därmed att avslutas i februari 2026. Förlängningen ger även utrymme för fördjupade samråd med berörda parter och ska ge regeringen den evidensbas som krävs för att kunna fatta beslut om nästa steg.

Utvärderingen visar att pilotprojektet har genererat över 100 miljoner euro i sociala och ekonomiska fördelar. För varje euro som investerats i projektet har samhället fått 1,39 euro tillbaka. Den ursprungliga nettokostnaden på 105 miljoner euro har dessutom reducerats till under 72 miljoner euro, främst genom ökade skatteintäkter och minskade utgifter för sociala ersättningar.

Kommentar från KFA:

Projektet är unikt i ett europeiskt sammanhang och kan beskrivas som ett modernt arbetsmarknadsprojekt för konstnärer. Det

har vissa likheter med tidigare reformer som genomförts i Tyskland, där socialavgifterna för konstnärliga näringsidkare är halverade, samt med system som finns i Österrike. Nederländerna har sedan länge infört ett generellt, inkomstbaserat konstnärsstöd.

Konstnärsalliansen är den enda konstnärsorganisationen i Sverige som under lång tid har drivit frågan om att avskaffa det godtyckliga och föråldrade stipendiesystemet som finns via Konstnärsnämnden, till förmån för ett generellt ersättningssystem. Redan 2002 presenterade Konstnärsalliansen ett förslag kallat Generellt konstnärstillägg, baserat på objektiva kriterier såsom yrkesverksam tid, utbildning och deklarerad inkomst. Ersättningen är inkomstrelaterad upp till ett fastställt tak samt både beskattad och pensionsgrundande.

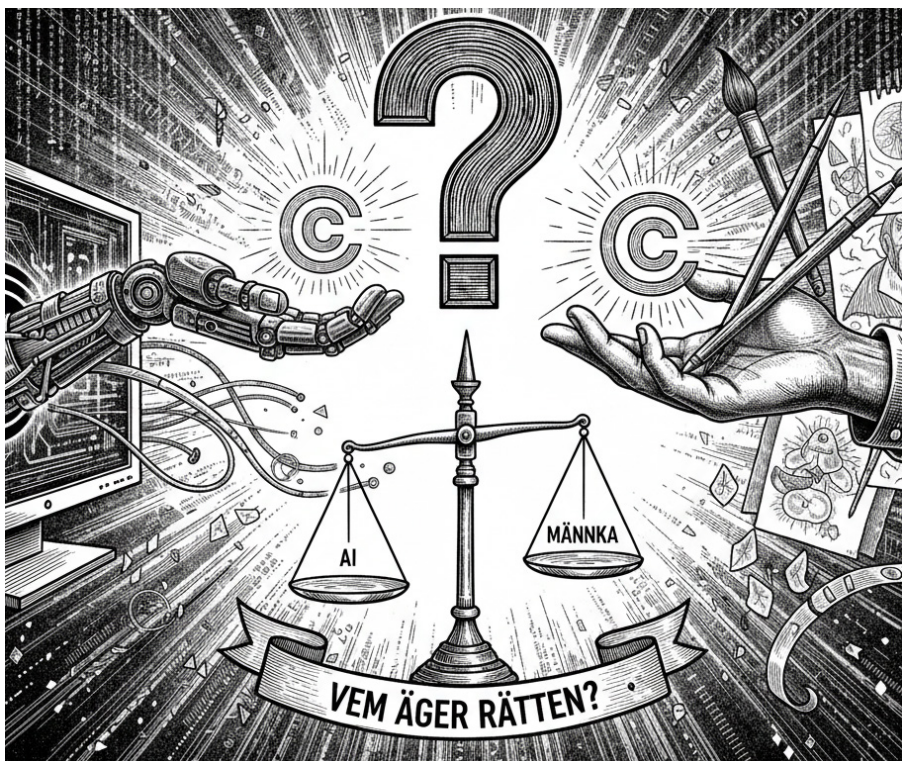
Trots att förslaget under många år presenterats för riksdagspartierna och för

sittande regeringar har mycket lite hänt i frågan. Vi inom Konstnärsalliansen kommer att återkomma till hur det irländska stödet utvecklas i kommande rapporter i Artär. ■

Tony Roos

FAKTA: Basinkomst på Irland

- **Start:** Pilotprojekt 2022, permanent 2026.
- **Målgrupp:** Konstnärer och kulturarbetare.
- **Ersättning:** €325/vecka (~3 590 kronor).
- **Antal deltagare:** 2 000 [kan utökas till 2 200 med extra finansiering].
- **Behovsprövning:** Nej, oberoende av andra sociala ersättningar.
- **Syfte:** Ge konstnärer möjlighet att fokusera på skapande utan krav på kommersiell lönsamhet.
- **Ansökan:** Nästa omgång öppnar september 2026, med fler konstnärliga discipliner inkluderade.
- **Resultat av pilotprojekt:** Minskad ekonomisk stress, förbättrat välbefinnande, mer tid för kreativt arbete.
- **Långsiktighet:** Ses som ett långsiktigt stöd och satsning på Irlands kultursektor.

AI skapar – men hur får man använda det?

AI kan på några sekunder skriva texter och skapa bilder som ser professionella ut. Men frågan som växer: vem äger egentligen rättigheterna?

Ai-tjänster som Open AI:s Chat GPT och Dall-E 2 gör det enkelt att automatgenerera text och bilder på sekunder. Resultatet håller ofta hög nivå. Men får du använda innehållet hur som helst?

Det korta svaret är: Ja, så länge texten är helt skapad av en maskin. För att upphovsrätt ska gälla måste en människa ha varit involverad i skapandeprocessen. Ett tydligt exempel är att en domare i USA, som avslagit företaget Imagination Engines begäran om att copyrightskydda AI-verket. Eftersom verk som skapat utan mänsklig inblandning. Det har varit avgörande för amerikanska Copyright Office, som konstaterat att upphovsrättslagarna aldrig har utsträckt till att skydda verk genererade av nya former av teknologi som verkar i

frånvaro av en styrande mänsklig hand.

Det finns en mängd olika problem som kan uppstå när det gäller AI och upphovsrätt. Här är några exempel:

AI-system kan skapa nytt innehåll som kan falla under upphovsrätten, såsom musik, bilder eller text. Det kan vara svårt att avgöra vem som är upphovsmannen eller -kvinnan till detta innehåll och hur upphovsrätten ska hanteras.

Får jag använda AI-genererad text hur som helst?

Det korta svaret är: Ja, så länge texten är helt skapad av en maskin. För att upphovsrätt ska gälla måste en människa ha varit involverad i skapandeprocessen.

I de fall en människa har varit inblandad skulle man alltså kunna argumentera för att upphovsrätt gäller. Hur stor del som behöver vara "rent ai" för att kunna använda texten fritt behöver avgöras utifrån det vanliga originalitetskravet i upphovsrätten, enligt Christina Wainikka.

Red.

"Hela årets ersättning till konstnärer behövs"

Konstnärssalliansen har ett förslag för att kunna öka anslaget till utställningsersättningen.

Under några år nu har den så kallade utställningsersättningen tagit slut redan efter att halva året har gått. Detta är inte bra.

Det är kulturrådet som i första hand betalar ut ett anslag till Riksförbundet Sveriges konstföreningar, så att de kan administrera alla ansökningar som kommer dit. Det är främst konstnärer som ställer ut på kommunala konstföreningar, där bland annat medborgare i kommunen är medlemmar. Verksamheten har stor betydelse för det lokala konstlivet och för att konstnärerna ska få betalt. Cirka 7 000 kronor utgår för en separatutställning.

Ersättningen måste höjas

Konstnärssalliansen har tidigare föreslagit att denna ersättning kraftigt höjs eftersom den är för låg. Nu handlar det dock om att se till så att utställningsersättningen ska räcka året ut, 2024. Då fordras det omprioriteringar i kulturbudgeten till förmån för bildkonstnärerna.

Eftersom bild- och formkonstnärer är den grupp i samhället som under lång tid har haft de sämsta arbetsvillkoren så vore det rimligt att försöka "rädda" denna ersättning så att anslaget täcker hela 2024.

Vädjar till regeringen

Konstnärssalliansen yrkar därför till det borgerliga regeringsunderlaget att snarast möjligt se till så att anslaget räknas om så att det kommer att täcka upp för de redan avtalade utställningar som sker under 2024. Ni bör ta kontakt med Riksförbundet Sveriges konstföreningar om detta.

Konstnärssalliansen har tidigare föreslagit att man ska stärka ersättningarna till konstnärerna genom omprioriteringar i budgeten, och då inhämta medel från arbetsmarknadspolitiken och från den anslag som utgår till myndigheten Sida.

Tony Roos
Ordförande KFA

Västlänkens första konstverk på plats

Konstverket bLINK i Göteborg, som med sin storlek kan mäta sig med ett trevåningshus, har fått sitt centrala element på plats: ett rosa stenblock som står monterat på ett rosa fackverk och gör verket synligt på långt håll.

bLINK är en del av Kronotopia, Västlänkens övergripande konstprogram, och konstverket bjuder in betraktaren att föreställa sig en gigantisk strålkastare som riktar en rosa ljuskägla mot marken. Alla ytor som möter detta imaginära ljus färgas rosa - järnvägsbron, fackverket, markytorna, gång- och cykelbanor. Mitt i denna färgexplosion står stenblocket, nu på plats, som verkets fysiska tyngdpunkt.

Blocket väger 35 ton

Stenblocket väger 35 ton och lyftes på plats med hjälp av en av Sveriges största mobilkranar. Även om tunga lyft inte är ovanliga, är just detta projekt ovanligt på grund av blockets asymmetriska form och den precision som krävdes. Förberedelserna inkluderade en specialbyggd ställning, som höll blocket under monteringen och hjälpte till att resa det i rätt vinkel innan kranen tog över.

En särskild leverans av rosafärgat betongkross kommer att fullborda konstverkets karaktär. Samtidigt återställs gång- och cykelbanor samt omgivande gator, så att området kring bLINK blir både konstnärligt och funktionellt.

Resultat av samarbete

Kronotopia är resultatet av ett samarbete mellan Trafikverket, Statens konstråd, Västra Götalandsregionens konstenhet, Västtrafik, Göteborg stad och Göteborg Konst. Konstnärer har engagerats tidigt i processen, vilket gör att deras verk inte bara fyller estetiska funktioner utan även samverkar med arkitektur och stadsrum. Två internationella konståvlingar har lett till gestaltningar i stationerna Haga, Korsvägen och Centralen samt järnvägsområdet vid Olskroken. Genom denna process blir konst en integrerad del av stadens utveckling och framtida resande.

Kulturrådet om MU-avtalet: "Pengar räcker inte till alla"

Kulturrådet har begränsade medel för bild- och formområdet och kan inte fullt ut kompensera konstnärer för de nya tarifferna i MU-avtalet. Redan i april tog de avsatta ersättningarna slut.

Kulturrådet har inte ett speciellt anslag avsatt till utställningsersättning. Vi får sammanlagt ca 46 miljoner av regeringen att fördela till bild- och formområdet (minst pengar av alla konstområden). Vi fördelar anslaget i olika bidrag, till exempel verksamhetsbidrag till främjandeorganisationer (där Konstfrämjandet och Sveriges konstföreningar ingår), verksamhetsbidrag till aktörer, projektbidrag, bidrag till produktionsplattformar osv.

Ersättning enligt MU-avtalet

En del av det beviljade bidraget reserveras till ersättning enligt MU-avtalet. Hur mycket det är beror på hur mycket de sökande själva anger i budgeten och hur övrig finansiering av projektet eller verksamheten ser ut. De reserverade medlen får inte användas till något annat än ersättning till utställande och medverkande konstnärer.

I verksamhetsbidraget till Sveriges Konstföreningar är en stor summa avsatt

till ersättning enligt MU-avtalet som konstföreningarna söker tillsammans med konstnärerna. Trots att tarifferna i avtalet räknades upp 1 januari i år hade vi inte möjlighet att kompensera någon av våra bidragsmottagare med höjda bidrag då vi inte fick höjda medel från regeringen, tvärtom så sänkte regeringen våra bidrag för 2024. Det resulterade i att ersättningen enligt MU-avtalet som konstföreningar/konstnärer kan söka från Sveriges Konstföreningar (som består av vårt bidrag) tog slut redan i april vilket vi tycker är en mycket bekymmersam situation.

Tips: begär ut handlingar

Vill du veta exakt summa som vi fördelar i ersättning enligt MU-avtalet kan du begära ut de senaste besluten om verksamhetsbidrag till aktörer (för 2024), verksamhetsbidrag till främjandeorganisationer (för 2024) och projektbidrag (våren 2024).

För övrigt har sökande till våra bidrag sedan 2019 (alltså innan pandemin) ökat med mellan 80 och 175 procent vilket är väldigt svårhanterligt då vi som sagt inte har fått några ökade medel alls av regeringen. Vi gör så gott vi kan med de mycket små medel vi har att fördela i bidrag.

Red.

God och dåliga råd om upphandling framkom på Samtidskonstdagarna

På Samtidskonstdagarna diskuterades Statens konstråds handbok för kommunala beställare.

I oktober arrangerade Statens konstråd sina årliga Samtidskonstdagar. Ett av inslagen var en diskussion om boken Offentlig konst - Handbok för kommunala beställare, som konstrådet också finansierat. Man skulle kunna förvänta sig att en sådan publikation speglar en balans mellan de aktörer som berörs av offentlig konst och de intentioner som lagen om offentlig upphandling vilar på. Tyvärr är det inte den bild som förmedlas.

Lagen om offentlig upphandling finns till för att skydda leverantörer på marknaden. I konstsammanhang innebär det att konstnärer ska ges möjlighet att delta på lika villkor. Många konstnärer efterfrågar annonserade utlysningar, tydliga och begripliga underlag samt enkla ansökningssprocesser - önskemål som det finns stöd för i lagen. Trots detta bortser handboken i stor utsträckning från vikten av öppna utlysningar och fokuserar istället på hur man kan kringgå lagens intentioner. Resultatet blir att konstnärernas perspektiv och behov osynliggörs. Det väcker frågan hur skattemedel kan användas till så ensidig information, som i praktiken fungerar som propaganda.

Överväger ytterligare bok

Samtidigt finns det en positiv öppning. Statens konstråd överväger att ta fram ytterligare en bok med fokus på konstnärer och på hur upphandlingar bör genomföras för att faktiskt följa lagen. Ett sådant initiativ skulle kunna bidra till ökad transparens och rättssäkerhet för alla inblandade parter.

I veckan deltog jag tillsammans med vår nya medarbetare Martin i årets Praxisdag i Stockholm, ett seminarium om upphandling som även kommer att hållas i Göteborg. Ämnet är kanske inte det mest underhållande, men desto mer angeläget. Två av föreläsningarna berörde frågor som är högst aktuella inom konstupphandling, bland annat skadestånd vid otillåtna direktupphandlingar.

Många konstnärer berörs

Inom konstområdet handlar otillåtna direktupphandlingar ofta om inköp av konstverk som överstiger 700 000 kronor utan att ha annonserats. I sådana fall har de konstnärer som skulle ha kunnat utföra uppdraget rätt till ersättning, exempelvis för utebliven vinst, eftersom de aldrig fick möjlighet att delta i upphandlingen. Varje konstnär måste själv begära överprövning, men gemensamma handlingar kan användas. Det innebär att det i praktiken kan röra sig om betydande belopp som uppdragsgivaren tvingas betala ut, just eftersom så många konstnärer berörs. Med anledning av de råd som Statens konstråd gett har åtminstone en kommun redan blivit föremål för överprövning.

Det är både roligt och nedslående att arbeta i skärningspunkten mellan konst och upphandling. Det är glädjande att få tala om konst med upphandlare på seminarier - de är ofta nyfikna och engagerade. Samtidigt är det sorgligt att höra att många statliga arbetsplatser präglas av konst som upplevs som deprimerande. Hur ska man skapa entusiasm och engagemang för konst och kultur om det saknas metoder för att få publiken med sig?

Jag kan inte låta bli att dra paralleller till det demokratiska partiet i USA, som genom att inte förankra sin politik i alla samhällsgrupper bidrog till Trumps framgångar. Är det verkligen den väg vi vill gå även här hemma?

Ragna

Staty i Hudiksvall vållar rabalder

Konstnären Klara Kristalovas staty "Hon vandrar från skogen" på Kattvikskajen i Hudiksvall, tidigare kallad "Hudiksvallstjejen", invigdes under hösten 2024 efter omfattande lokal debatt och hård kritik där vissa invånare beskrivit den som "vidrig och ful". Trots tusentals protester har statyn placerats ut som en del av kommunens konstbudget.

Om statyn: Verket är placerat på det nya bostadsområdet Kattvikskajen och invigdes i augusti 2024.

Kritiken: Många invånare har reagerat negativt och menat att den inte representerar staden som önskat, med namn som "vidrig" och "ful" i debatten.

LOU: Ansvariga i kommunen har avsatt 1,1 miljoner kronor plus moms för statyn. Detta utan att utannonserat uppdrag i enlighet med LOU-lagen - kommunen har gjort en direktupphandling.

Konstnärens svar: Klara Kristalova har uttryckt stolthet över sitt verk och menar att konstnärer måste tåla kritik. Hon uppger att hon inte har någon koppling till kommunen, men enligt konstnären ska skulpturen uttrycka trygghet och lite kaxighet.

Kontext: Statyn är en del av en större satsning där kommunen budgeterat över en miljon kronor för utsmyckning av det nya området.

Reaktionerna har delat befolkningen, där vissa ser det som viktig, diskussionsväckande konst, medan andra önskat en mer konventionell representation av staden.

Red.

Falsa Banksy och Warhol – stor konstbluff sprängd

Ett stort kriminellt nätverk som förfalskar Banksy, Warhol och Picasso har avslöjats i Italien.

Italiensk polis har sprängt ett europeiskt förfalskningsnätverk som misstänks ha producerat skickliga kopior av verk av några av världens mest kända konstnärer, däribland Banksy, Pablo Picasso, Andy Warhol med flera. 38 personer har placerats under utredning i Italien, Spanien, Frankrike och Belgien misstänkta för konspiration för att hantera stöldgods, förfalskning och olaglig försäljning av konstverk.

Beslagtogs 200 verk

Utredningen inleddes förra året när Italiens konstopolis beslagtogs 200 förfalskade verk från en affärsmans samling i den toskanska staden Pisa, bland annat en kopia av en teckning av den italienske målaren Amedeo Modigliani. Upptäckten ledde

till att utredarna avslöjade sex förfalskningsverkstäder, inklusive två i Toscana, en i Venedig och tre på andra håll i Europa. De misstänkta har främst producerat kopior av verk av Warhol och Banksy innan de sluter avtal med olika italienska auktionshus.

De organiserade till och med två Banksy-utställningar med en publicerad katalog på prestigefyllda platser i Mestre, nära Venedig, och Cortona i Toscana.

Värt över 200 miljoner euro

Totalt har mer än 2 100 falska verk med ett potentiellt marknadsvärde på cirka 200 miljoner euro förfalskats.

Om polisen inte hade avslöjat nätverket kunde konstverken ha sålts till priser ”nära konstnärernas originalverk”, en eventualitet som ”säkert skulle ha förändrat auktionmarknaden avsevärt”.

Andra konstnärer som påstås vara skapade var giganter inom 1800- och

1900-talskonsten som Claude Monet, Vincent van Gogh, Salvador Dalí, Henry Moore, Joan Miró, Giorgio de Chirico, Marc Chagall, Francis Bacon, Paul Klee och Piet Mondrian.

Skulpturer var ett skämt

Verk av den italienske modernisten Modigliani är särskilt känsliga för förfalskningar. I ett annat fall beslagtogs en teckning som tillskrevs konstnären, som var på väg att säljas för 300 000 euro, av myndigheterna i Venedig.

År 2017 stängde polisen en Modigliani-utställning i Genua efter att en expert kommit fram till att minst 20 av de 21 målningarna som visades var falska.

År 1984 hyllades tre marmorhuvuden som fiskades upp ur en kanal i Livorno som sedan länge förlorade mästerverk av konstnären, innan det upptäcktes att de var skulpterade av tre studenter som ett skämt.

Red.

FINE ART PRINT ÄR INGEN KONST.

Print, bildbehandling och digitalisering. Besök oss på www.nafs.se

nafs

NAFS är en personlig printstudio för konstnärer och fotografer som tar verk från original till färdigt resultat med fokus på kvalitet, arkivbeständighet och konstnärligt uttryck. Vi gör bildbehandling, digitalisering och restaurering för bok och utställning, både för enstaka verk och större upplagor. Som svensk representant för Artproof erbjuder vi exklusiva inramningar och Diasec montering för hög finish och precision.

NAFS är lokaliserat på
Lundagatan 52 i Stockholm.

Har du frågor?

Maila eller ring oss på:

+46 73 666 71 88 / nikko@nafs.se

+46 70 995 99 93 / alexander@nafs.se

Till minne av:

Birgitta Norrgren

Birgitta Norrgren avled den 23 nov. 2024, 87 år. Birgitta var långvarig medlem av Konstnärssalliansen (KFA) och har innehaft uppdrag som revisor och vice ordförande i förbundet. Birgitta är saknad av många kollegor. Vi kom att känna Birgitta som en engagerad akvarellmålare bosatt på Tjörn i Kållekärr. Där hon även bjöd in till kurser i akvarell. Birgitta han även vara ordförande i akvarellmuseets vänner. Birgitta lämnade sedermera villan i Kållekärr och flyttade till en lägenhet i Skärhamn.

Ingemar Andersson

Ingemar Andersson avled den 18 april 2025 i en ålder av 84 år. Ingemar är född den 6 februari 1941. Även Ingemar var en aktiv medlem av styrelsen i flera år och har som bakgrund ett arkitektyrke kombinerat med konsthantverket. Ingemar hade position som ledamot och deltag aktivt i föreningens medlemsutställningar på flera orter. Vi kommer att sakna han energi och humor i sitt engagemang för KFAs verksamhet. Infödd göteborgare och född på 1940 talet. Utbildad på HDK, Konst och Design Högskolan i Göteborg och har största delen av arbetslivet arbetat som inredningsarkitekt med uppdrag för kommuner, staten och privata sektorn. Ingemars konstnärskarriär har breddats med åren, alltifrån bildkonst i akvarell -olja, men har alltid mest dragits åt det 3-dimensionella. Därför har hans konstnärsskap alltmer koncentrerats på det skulpturala.

Red.

KO: Inget undantag vid köp av ljusshow i Örebro

Konkurrensverket anser att Örebrokompaniet gjort en otillåten direktupphandling vid köp av evenemangstjänster och yrkar nu att bolaget ska betala 220 000 kronor i upphandlingsskadeavgift.

Det var inte möjligt att tillämpa undantaget för konstnärlig prestation när Örebrokompaniet köpte evenemangstjänster utan föregående annonsering. Bolaget har därmed gjort sig skyldig till en otillåten direktupphandling och Konkurrensverket yrkar nu att Örebrokompaniet döms att betala 220 000 kronor i upphandlingsskadeavgift.

Det var under hösten 2019 som det kommunala Örebrokompaniet AB ingick avtal med ett koncept- och produktionsbolag om att under december månad uppföra produktionen ”Den magiska maskinen”, en projektionsshow som skulle visas på Örebro slott. Samma dag ingick Örebrokompaniet också avtal med samma produktionsbolag om att genomföra ett särskilt nyårsprogram. Avtalens värde uppgår till totalt 2 930 000 kronor.

Undantag inte tillämpligt

Enligt Örebrokompaniet var det fråga om att skapa eller förvärva en unik konstnärlig prestation. Därmed är undantaget för konstnärlig prestation i lagen om offentlig upphandling (LOU) tillämpligt, enligt bolaget.

Konkurrensverket ansåg att det är fråga om en otillåten direktupphandling eftersom förutsättningarna för att tillämpa undantaget för konstnärlig prestation inte var uppfyllda när Örebrokompaniet köpte evenemangstjänsterna.

Ska tillämpas restriktivt

Det som föregick upphandlingen visar inte att bolaget hade för avsikt att förvärva en unik konstnärlig prestation eller ett unikt konstverk.

Undantaget för konstnärlig prestation ska, precis som andra undantag i upphandlingslagstiftningen, tillämpas restriktivt. Förutsättningarna för att tillämpa undantagen är begränsade och huvudregeln är att annonsering ska ske för att konkurrens ska tillvaratas genom att fler leverantörer ges möjlighet att lägga anbud, säger Konkurrensverkets generaldirektör Rikard Jermsten.

Konkurrensverket vänder sig nu till Förvaltningsrätten i Karlstad och yrkar att Örebrokompaniet ska betala 220 000 kronor i böter/upphandlingsskadeavgift.

Red.

Sällsynta mästerverken ifrågasätts efter AI-analys

Två målningar som länge tillskrivits den flamländske mästaren Jan van Eyck kan i själva verket vara skapade av någon annan. Tvivlen har väckts efter en ny AI-baserad analys av konstnärens penseldrag, rapporterar The Guardian.

De nästan identiska tavlorna, som föreställer Franciskus av Assisi med stigmata, finns i dag på Philadelphia Museum of Art och i det kungliga palatset i Turin. Trots att de är osignerade har de räknats till de få verk som med relativt enighet ansetts vara målade av van Eyck.

Analysen visar dock att penseldragen skiljer sig från dem i konstnärens övriga bevarade verk. Enligt metoden är målningen i Philadelphia med 91 procents sannolikhet inte målad av van Eyck, och den i Turin med 89 procent. Samtidigt menar experter att verken sannolikt skapats i samma ateljé där van Eyck var verksam. Kritiker påpekar också att senare restaureringar kan påverka AI-analysens resultat.

Red.

KONSTNÄRS ALLIANSEN
EN NORDISK KONSTNÄRSORGANISATION

VÄLKOMMEN ATT BLI STÖDMEDLEM I KFA!
Som stödmedlem erhåller du tidningen Artär, inbjudningar till utställningar, konstvisningar, ditt medlemskap deltar med lott i ett konstlotteri, med mera.

Årsavgift 200 kr!
Betalas till Bg: 5243-2143
Swicha: 123-6147300
www.konstnarsalliansen.se
OBS! Glöm ej ditt namn och adress

20% rabatt
på butikens sortiment för KFAs medlemmar

ABC FÄRGEKONOMI
BJÖRKLUND & WINGQVIST

www.abcfargekonomi.se

ABC FÄRGEKONOMI AB: BIRGER JARLSGATAN 65, STOCKHOLM
BJÖRKLUND & WINGQVIST: KUNGSBOLMSTORGET 10, STOCKHOLM

Risk för bristande transparens i Göteborgs konstupphandlingar

Konstnårsalliansen riktar nu kritik mot Göteborgs konstupphandlingar där konstkonserter ibland fattar ensamma beslut, något som kan strida mot upphandlingsreglerna och minska transparensen.

När det gäller bedömning av det urval som inkommer från olika leverantörer - som uppfyller upphandlingskraven - är det viktigt att det slutliga valet av både de som erhåller skissuppgifter och de vinnande förslagen sker med hela den partsammansatta gruppen närvarande. Det gäller både tjänstemän och arbetstagarrepresentanter. Undertecknad har fått uppgift om att de anlitate konstkonserterna vid det slutliga valet av leverantörer ensamma bestämt vilken konstnär som ska tilldelas uppdraget. Ett sådant förfarande strider mot upphandlingsreglerna, som syftar till öppenhet och transparens. Det är därför viktigt att man tar stor hänsyn till brukargruppen och de utsedda arbetsplatsrepresentanterna vid val av konstnär och gestaltning. Tacksam för er kommentar till ovanstående.

Avtalsspärr gäller

Enligt LOU, 20 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd, gäller allmänna bestämmelser om avtalsspärr. Om en upphandlande myndighet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut och underrättelsen har skickats elektroniskt, får myndigheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från utskicket. Om underrättelsen har skickats på annat sätt än elektroniskt får avtal inte ingås förrän femton dagar har gått från utskicket.

Den 25 oktober 2023 blir EU:s nya standardformulär för annonsering av offentliga upphandlingar, eForms, obligatoriskt. Från den 1 januari 2024 ska fler uppgifter än tidigare anges i annonser om upphandling, vilket leder till både ökad

transparens och bättre statistik. Två datum är särskilt viktiga för alla upphandlande organisationer och de fem registrerade annonsdatabaser som är verksamma i Sverige. Från årsskiftet blir det bland annat obligatoriskt att ange om det ställs krav på hållbarhet eller innovation, något som tidigare bara gällde upphandlingar under tröskelvärdena.

Ange deltagande leverantörer

Det blir också obligatoriskt att ange vilka leverantörer som lämnat anbud i efterannonser, både över och under tröskelvärdena. Tidigare behövde man endast ange vilken eller vilka leverantörer som vunnit upphandlingen. Efterannonserna är viktiga för transparensen på den offentliga marknaden, som årligen omsätter över 800 miljarder kronor, och uppgifterna är nödvändiga för att kunna ta fram statistik över konkurrensen om offentliga kontrakt. Förändringarna är en följd av EU-direktiv och beslut från den svenska regeringen den 14 september om ändringar i upphandlingsförordningen. Omställningen till

eForms innebär att annonsdatabaserna behöver anpassa sina tjänster efter det nya regelverket. Det är annonsdatabaserna som tillhandahåller den tekniska lösningen och tjänsterna som de upphandlande organisationerna använder.

Viktigt att beakta jäv

Det är också viktigt att de som anlitas som konsulter eller experter vid val av konstgestaltungsoppgifter inte är jäviga, eftersom konstkonserterna själva tillhör säljargruppen. Enligt förvaltningslagen är den som deltar i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut jävig om hen själv eller någon närstående är part i ärendet, tidigare har varit ombud för en part, redan har tagit ställning i frågorna eller om det finns någon annan omständighet som kan ifrågasätta opartiskheten. Den som är jävig får inte delta i handläggningen eller närvara när ärendet avgörs, men får utföra uppgifter som ingen annan kan göra utan att handläggningen försenas avsevärt.

Tony Roos
ordförande KFA

John Keen

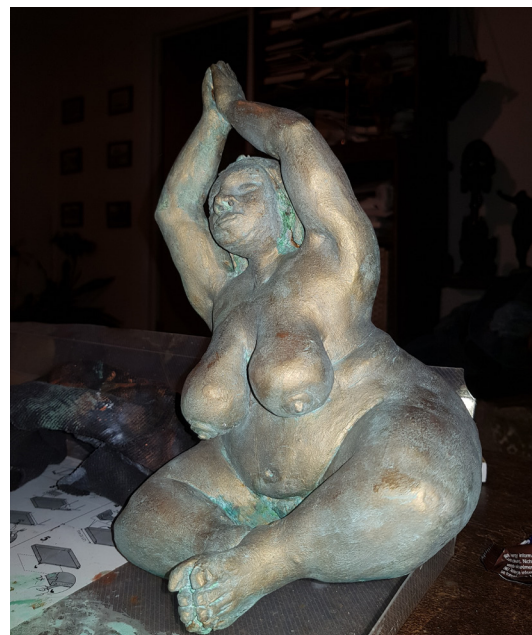
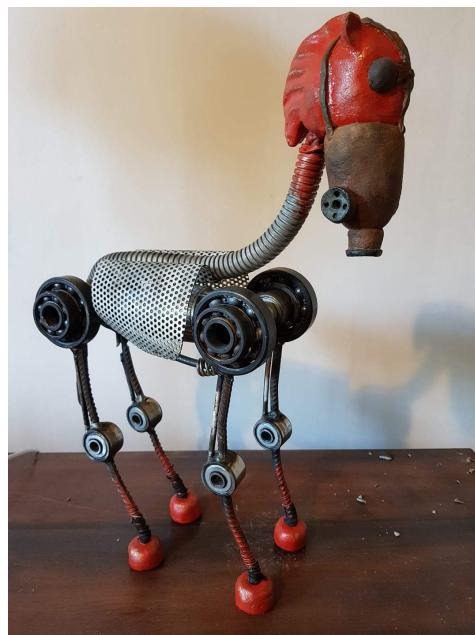
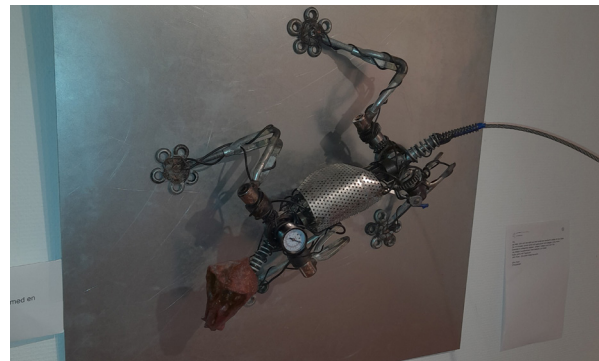
Skulptör, Göteborg

Jag har arbetat med svets och smide i fyrtio år och att modellera lera och keramik i trettio år.

Att kombinera olika material, både för det estetiska och konstruktionmässiga, förekommer ofta i mina alster eller inredning. Men istället för glasyr användas metallfärger med patinor eller antik

guld och silvervax för olika effekter.

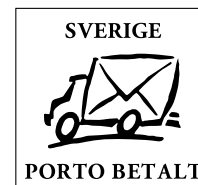
Mycket inspiration kommer från olika subkulturer som Tiki, steam/diesel punk, etniska maskor eller yoga till exempel. Det mesta materialet från mitt arbete är återvunnet. De senaste åren har jag varit med i grupputställningar med Konstnärssalliansen, bland annat på Strandverket, Marstrand och Tofta galleri. På sommaren är jag med Siljans bod på Bohus Björkö. ■

Avsändare:

Artär
Konstnärssalliansen
Klippan 18
414 51 GÖTEBORG

B

Madelene Artby

Bildkonstnär, Bohus-Björkö

På en liten ö utanför Göteborg hittar ni Madelene Kristiansson. Det kreativa har funnits med i olika former och material genom åren och när det var dags för en utbildning var valet självklart: lärare i Bild och slöjd.

Hon har en högskoleutbildning på HDK i Göteborg i bild mot grundskolan och flera kortare kurser i måleri hos olika konstnärer i Sverige. Hon blev på så sätt både konstnärligt skolad och autodidakt inom måleriet. Efter många år som lärare i skolan var det dags att göra något annat.

Madelene bor och verkar på Bohus-Björkö och hon har en egen atelje/galleri i hamnen på ön med havet som granne. Där skapas den egna konsten och det hålls kurser i Vedic art och kortare workshops för mindre sällskap, både vuxna och barn. Hon har fortfarande ett ben kvar i skolan med ett gott samarbete med kommunens kulturskola. Under vinterhalvåret tillbringar hon sin tid i Asien och använder dagarna till det egna måleriet i ateljén i huset där hon bor. Där är havet nära och färgerna klara, himlen kan ha hela paletten av färgcirkeln och inspirationen visar sig i färgvalen i målningarna.

När hon skapar använder hon det intuitiva och lekfulla och låter målningarna växa fram utan ett specifikt mål. Målningarna skildrar allt mer havet och stenarna, med starka färger som är hennes signum. Men även de abstrakta målningarna visar sig mer och mer i hennes uttryck och det ger betraktaren större frihet att tolka varje målning. Målet med konsten är att sprida glädje med färger, målningen skall synas i rummet!

Genom åren har Madelen också varit med på olika samlingsutställningar genom Konstnärssalliansen, Svenska konstnärsförbundet samt en del separata utställningar i den egna ateljén på Björkö, i Göteborg, Stockholm och på Cypern.

Det är fantastiskt att få möta människor som känner någonting för den konsten man skapar. ■

